S.V. Apte, English-Sanskrit Dictionary -- 3rd ed. Pune 1920

वृ 5 U, संहृ 1 P, नि-,यंत्र् 10; *See* **Forbid, Control,** also. **2** (Legally) आसिध् 1 P, रुध्. **-er,** *s.* नियंतृ *m.*, निग्रहीता, निरोधकः. **-Restraint,** *s.* निग्रहः, नि-अवरोधः, सं-नि-यमः, नि-,यंत्रणं-णा, प्रतिबंधः, स्तंभः, प्रतिरोधः, बाधा, यमः, जयः, दमः (of the senses). **2** आसेधः; 'r. of speech वाग्यमः, वाक्संयमः.

Restrict, *v. t.* निरुध् 7 U, नियंत्र् 10, अवधृ 10, नि-सं-यम् 1 P, निबंध् 9 P, परि-मा 3 A. 2 P, निग्रह् 9 P; 'my actions being thus r.ed on all sides' एवं सर्वतो निरुद्धचेष्टाप्रसरस्य मे (Mu. 3); बाध् 1 A, व्यावृत् c. (scope) अपवाद इवोत्सर्गं व्यावर्तयितुमीश्वरः (R. xv. 7) 'can r. the scope of a rule.' **-ed,** *a.* नियत, समर्याद, सावधिक, परिमित &c.; *See* **Limited. -ion,** *s.* सीमा, इयत्ता, नियमः, मर्यादा, अवधिः, परिच्छेदः, निबंधः, निरोधः, अवधारणा, व्यावृत्ति *f.*, यंत्रणा; 'without r.' स्वैरं, यथेच्छं, अनियंत्रणं. **-ive,** *a.* व्यावर्तक, नियामक, परिच्छेदक, अवधारण; तुशब्दोऽवधारणार्थः, व्यावृत्त्यर्थकः (S. B.) 'has a r. sense.'

Result, *v. i.* अव-पर्यव-सो 4 P, वि-,परिणम् 1 U; *See* **End. 2** उत्पद्-निष्पद् 4 A, प्र-सं-उद्-भू 1 P, जन् 4 A, प्रवृत् 1 A; *See* **Produce**; gen. ex- by (*s.*); 'it will r. in nothing' तन्निरर्थकं भवेत्; 'it will r. in his destruction' तस्य नाश एव फलं भवेत्. **-***s.* परिणामः, फलं. **2** अर्थः, गुणः, निष्पन्नं, सिद्धि *f.*; अंतः, अवसानं, शेषः, उदर्कः; पाकः; 'good r.' शुभफलं. **3** सिद्धांतः, मथितार्थः, निश्चितार्थः; 'producing no r.' निष्फल, निर्गुण, व्यर्थ. **-ing,** *a.* ज, जन्य, उद्भव, फल in comp.; *See* **Produced.**

Resume, *v. t.* पुनः-भूयः-आदा 3 A or ग्रह् 9 U or आप् 5 P or लभ् 1 A, प्रत्याहृ 1 P: 'let us r. (the thread of) our discourse' प्रकृतं-प्रस्तुतविषयं-अनुसंदधाम or अनुसराम; oft. by पुनः-भूयः-आरभ् 1 A or कृ, with other words; 'r. ed their fighting' पुनर्योद्धुमारेभिरे; अतः परं पुनः कथयिष्यामि (M. 4) 'I shall r. my story from this point afterwards'; 'he r. ed his discourse' पुनर्वक्तुं प्रचक्रमे. **-***s.* सारः, संग्रहः, सारार्थः. **-Resumption,** *s.* प्रत्यादानं, पुनर्ग्रहणं, प्रत्याहारः.

Resurrection, *s.* पुनरुज्जीवनं, मृतोत्थापनं.

Resuscitate, *v. t.* पुनर्जीव् c. or उत्था c. (उत्थापयति), उज्जीव् c., प्रत्युद्-जीव् c., **-ion,** *s.* पुनर्जीवनं, उत्थापनं, उज्जीवनं, प्रत्युज्जीवनं.

Retail, *s.* अल्पशः विक्रयः, पण्यक्रयः. **-***v. t.* अल्पशः विक्री 9 A or पण् 1 A. **-er,** 'r.-dealer' *s.* अल्पशः पण्यविक्रयिन् *m.*, खंडवणिज् *m.*

Retain, *v. t.* धृ 1 P, 10, रक्ष् 1 P, धा 3 U; ग्रह् 9 U. **2** (Servants) वेतनं दत्वा नियुज् 7 A, 10, व्या-पृ c., उप-नी 1 A, (कर्मकरानुपनयते S. K.); (in memory) चित्ते-मनसि कृ 8 U or नि-धा or निविश् c., अवधृ. **-er,** *s.* अनुयायिन् *m.*, अनुगः, अनुचरः, पार्श्वकः, अनुगामिन् *m.*, अनुजीविन् *m.*, सेवकः, भृत्यः, किंकरः, आश्रितः; *See* **Servant,** 'body of r. s.' परिवारः, भृत्य-अनुयायि-वर्गः. **-Retention,** *s.* धारणा-णं, ग्रहणं. **2** (Faculty) *See* below; 'r. of urine' मूत्रसंगः. **-Retentive,** *a.* धारणावत्, धारणक्षम; 'r. faculty' धारणाशक्ति *f.*, धारणा, मेधा, धारणावती धीः, ग्रहणसामर्थ्यं. **2** धर, ग्राहिन् in comp., धारक.

Retaliate, *v. t.* प्रति-कृ 8 U, प्रत्यपकृ; (वैरं) निर्यत् 10, शुध् c., साध् c.; प्रति-हिंस् 7 P. **-tion,** *s.* प्रतिक्रिया, प्रति(ती)कारः, प्रत्यपकारः, प्रतिहिंसा, वैरसाधनं-शुद्धिः-निर्यातनं.

Retard, *v. t.* प्रति-नि-रुध् 7 U, स्तंभ् 9 P, प्रतिबंध् 9 P, बाध् 1 A, नि-वृ c.; *See* **Obstruct. 2** विलंब् c., व्याक्षिप् 6 P, गतिं अवरुध् or स्तंभ्. **-ation,** *s.* निरोधः, प्रतिबंधः, वेग-गति-रोधः, विलंबः, व्याक्षेपः. **-ed,** *a.* निरुद्ध, विलंबितगति, अवरुद्धवेग.

Reticence, *s.* मौनं, संवृति *f.*, मूकभावः, वाग्यमः. **-Reticent,** *a.* मौनावलंबिन्, संवृतिमत्, यंत्रितवाच्, वाग्यत; *See* **Reserved.**

Reticular, *a.* जालाकार, जालरूप. **-Reticulation,** *s.* जालकर्मन् *m.*

Retina, *s.* नेत्रांतः पटलं.

Retinue, *s.* परिजनः, परिवारः, परिबर्हः, परिच्छदः, अनुयायि-भृत्य-वर्गः, परिचराः, अनुचराः.

Retire, *v. i.* अपक्रम् 1 U, 4 P, अपगम् 1 P, अप-या-इ 2 P, चल् 1 P, परावृत् 1 A; एकपार्श्वे स्था 1 P. **2** विश्रामार्थं उद्योगाद्-विरम् 1 P or कार्यं-अधिकारं-त्यज् 1 P, विविक्तवृत्तिं सेव् 1 A, सेवां त्यज्; 'r. from the world' सर्वसंगं परित्यज्, संन्यस् 4 U, विविक्ते वस्; शांतिमार्गोत्सुकोऽभूत् (R. VII. 71) 'wished to r. from the world'. **-ed,** *a.* विविक्त, गुप्त, विजन, गूढ, प्रच्छन्न, एकांत, निभृत, निर्जन; *See* **Lonely,** 'a r. spot' रहःस्थानं, विविक्तं. **2** (Disposition) संवृतिमत्, गूढ, अनुत्तान; *See* **Reserved. 3** त्यक्तकर्मन्, विविक्तसेविन्, त्यक्ताधिकार; 'a. r. person' संन्यासिन् *m.*, मुक्तसंगः, **-ment,** *s.* अपसरणं, अपक्रमणं, अपगमनं, &c. **2**

Institute of Indology & Tamil Studies Cologne University Germany 9/1/2007